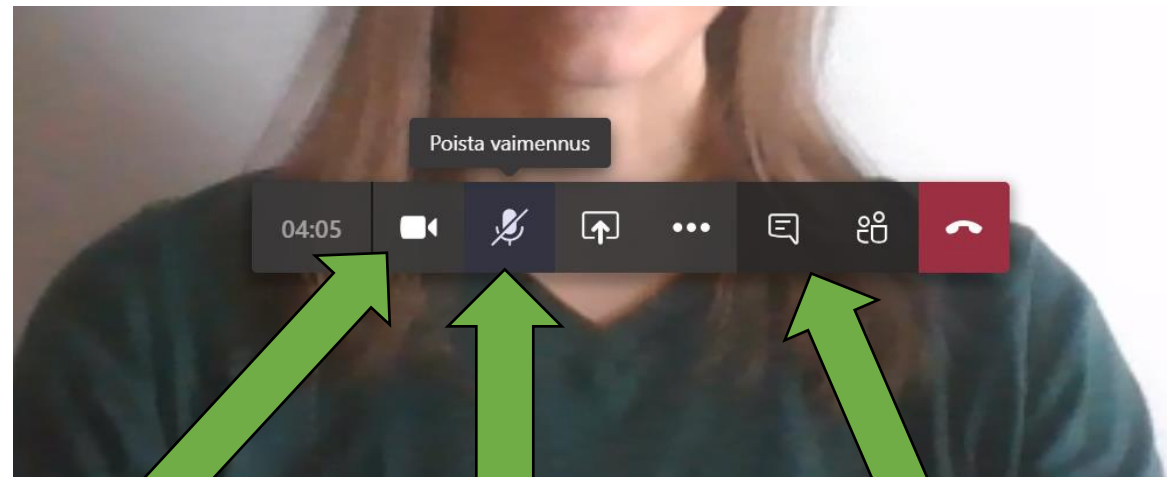

Aluksi

- Pidetään mikrofonit ja kamerat kiinni, kun ei ole oma puheenvuoro
- Kommentit ja kysymykset jokaisen esityksen jälkeen
- Puhuttaessa laitetaan mikrofoni (ja halutessaan kamera) päälle
- Esittele itsesi puheenvuoron alussa

Heiluta hiirtä niin saat toimintapalkin näkyviin →

Kamera päälle/pois

Mikrofoni päälle/pois

Chat-ikkuna

Kuvat: Panu Kunttu, Juha Jantunen

Talkoovetäjäkoulutus

Terve askel luontoon –hanke

2020

Allergia-, iho- ja astmaliitto · WWF Suomi

Ohjelma

17.05 Vieraslajit, talkookohteen valinta – Panu Kunttu, WWF

18.00 Vieraslajiportaali & Talkoovetäjän/itsenäisen talkoilijan tehtävälista – Viivi Valkonen, Allergia-, iho- ja astmaliitto

Tauko

19.00 Ryhmänjohtaminen ja motivointi, varusteet – Teemu Niinimäki, WWF

19.40 Vieraslajitoiminta Helsingissä – Armi Koskela, Helsingin kaupunki

Kuva: Liisa Huima

Terve askel luontoon –hanke

STEA:n tukema Allergia-, iho- ja astmaliiton ja WWF Suomen yhteinen hanke (2017-2020), jonka tavoitteena

- Lisätä luontoaktiivisuutta
- Tehdä luonnon terveystaikutuksia tutuksi
- Rohkaista omatoimiseen ja osallistavaan tekemiseen luonnon hyväksi

Toiminta

- Vieraslajitalkoot
- Talkoovetäjäkoulutukset
- Talkooleirit 2017-2019 (WWF)

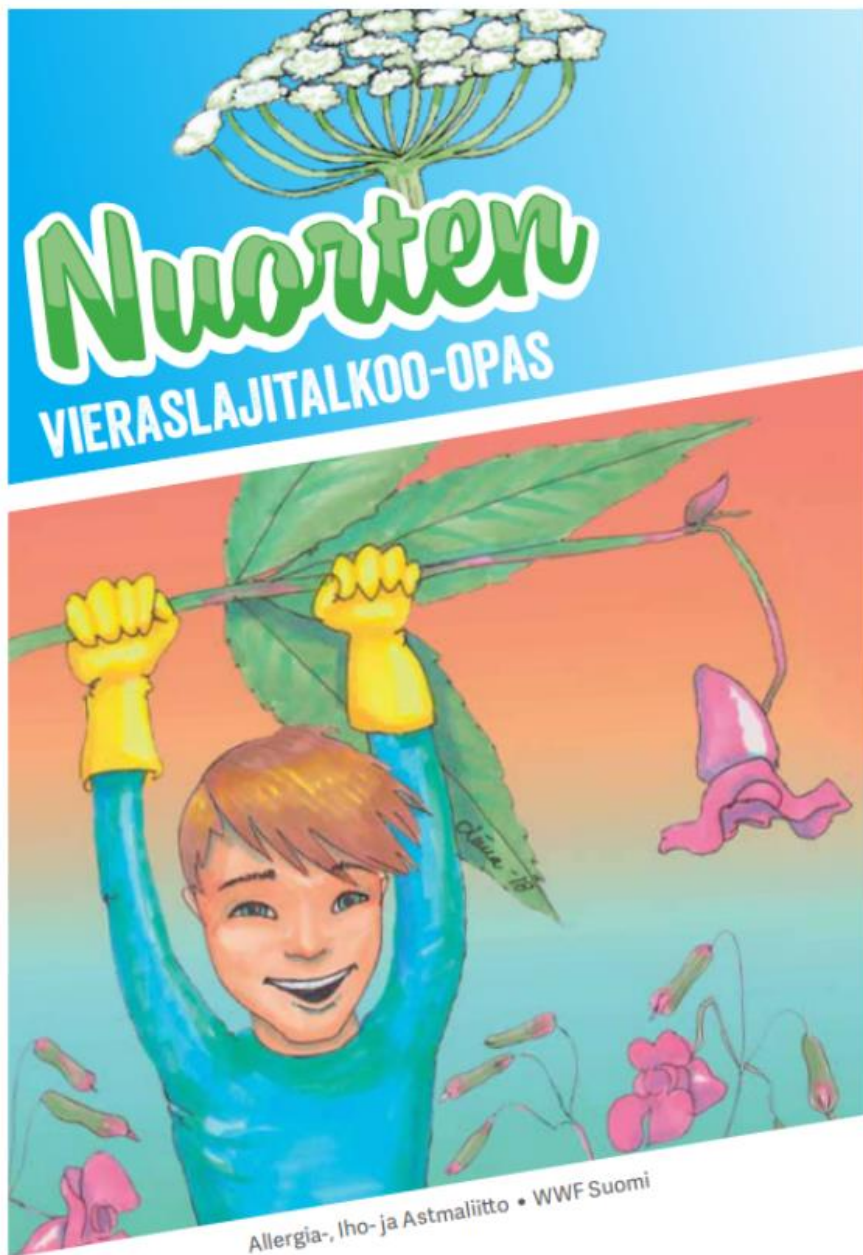
Hankkeen nettisivut

luontoaskel.fi

Facebookissa

Vieraslajien torjuntajoukot

<https://www.facebook.com/groups/Terveaskel/>

TALKOILLA TERVEYTTÄ

Terve askel luontoon -hankkeen

VIERASLAJIOPAS

Allergia-, Iho- ja Astmaliitto • WWF Suomi

Koulutuksen tavoite:

Sinä saat:

- uskallusta ja osaamista talkoilla yksin
- eväät ja rohkeuden järjestää omat vieraslajitalkoot
- tiedät mitä pitää ottaa huomioon ja minne voi olla yhteydessä kysymysten yllättäessä

Koulutus lisää talkotoiminnan vaikuttavuutta – viranomaisten ja järjestöjen voimat eivät riitä kaikkeen

→ vapaaehtoisia tarvitaan!

Kuva: Lauri Rotko

Miksi talkoot?

- Vieraslajit kasvava ympäristöongelma
- Viranomaisten resurssit eivät riitä kaikkeen
- Talkoot parantavat lähiluonnon monimuotoisuutta
- Helppoa luonnonsuojelutyötä ja tulokset nähtävillä nopeasti
- Talkoissa koettu hyvinvointimme kohentuu
- Hyvä luontoliikunnan muoto
- Luontokosketus → saamme luonnon terveystvaikutuksia
- Talkoista saadaan yhteisöllisyyden ja merkitsevyyden tunteita
- Luontosuhde vahvistuu

Vieraslajiportaali ja laji.fi

- [Etusivu](#)
- [Invasive Alien Species in Finland](#)
- [Främmande arter i Finland](#)
- [Lajit ja ilmoittaminen](#)
- [Ajankohtaista](#)
- [Usein kysytyjä kysymyksiä](#)
- [Lainsäädäntö ja](#)

Tervetuloa vieraslajiportaaliin!

Tämän kansallisen vieraslajiportaalin avulla voit tunnistaa ja ilmoittaa vieraslajeja. Sivuilta löydät tietoa ja kuvia vieraslajeista, karttoja vieraslajien levinneisyydestä sekä torjuntaohjeita. Kaikista vieraslajeista ei vielä ole kuvauksia tai kuvia, mutta ne lisätään mahdollisimman pian.

Ajankohtaista

Miten kotipuutarhuvälivieraslajit tunnistetaan? [Käynnistä tästä!](#)

Ilmoita havaintosi

[Ilmoita vieraslajihavaintosi!](#)

Silmä tarkkana

Seuraavien Suomessa tavattujen vieraslajien

- Lajien tunnistus ja torjuntamenetelmät
- Ajankohtaista vieraslajitietoa
- Sädökset, strategia ja oppaita
- Havaintojen ilmoituslomake ja tietokanta

Ilmoita vieraslajihavainnosta

Tällä lomakkeella voit ilmoittaa Suomessa havaituista vieraslajeista. Lomakkeen tiedot tallentuvat Luomuksen tietokantaan, jota käytetään vieraslajien levinneisyyden seuraamisessa. Tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi voit kuvailla havainnosta.

Lisää tietoa vieraslajeista voi hankkia [vieraslajiportaalista](#).

[Tietosuojaseloste](#)

Mitä havaitsit?

Laji

Impatiens glandulifera

Yksilömäärä

Pinta-ala neliömetreissä

Lisätietoja

Kuva liitetiedostona

No file chosen

No file chosen

Kuvat ovat omiani ja annan luvan julkais

 Creative Commons BY-SA-4.0-käyttöoikeus, jolla kuka tahansa voi julkaista kuvia kunhan nimesi mainitaan lähde edelleen samalla käyttöluvalla.

Ainoastaan Lajitietokeskuksen verkkopalveluissa

Yksittäisen liitetiedoston maksimikoko on 10MB.

Missä?

Kunta

Tarkempi paikka

Klikkaa paikka kartalta (laajenna)

Klikkaa havaintosi sijainti kartalle

Osoitehaku

Vieraslajihavainnon ilmoittaminen

- Lomakkeen tiedot tallentuvat Luomuksen tietokantaan, jota käytetään vieraslajien levinneisyyden seuraamiseen
- Tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi voit kuvailla havainnoita tarkemmin sekä liittää kuvia havainnosta
- Jos havainto on kunnan omistamilla mailla, siitä on hyvä ilmoittaa myös kunnan tekniseen/ympäristötoimeen

Havaintojen tarkasteleminen portaalista

Näytä
tarkemmat
havainnot

kehitys hidastuu tai muuttuu täysin. Erityisesti valoisilla paikoilla japanintatar voi muodostaa täysin vallitsevan kasvuston, varjoisemmillä paikoilla se on hieman heikompi kilpailija muihin kasveihin nähden.

Jokien ja purojen varsilla esiintyessään tatarkasvustot voivat aiheuttaa eroosion lisääntymistä ja maa-aineksen kulkeutumista vesistöihin, sillä niiden kasvustot lakastuvat talveksi täysin, eivätkä sido maata talven ja kevään sateiden aikana. Irtomaan päätyminen vesistöön voi olla uhka mm. taimenten kutusoraikoille.

Euroopan komission rahoittaman DAISIE-tietokannan mukaan japanintatar on Euroopan 100 pahimman vieraslajin joukossa.

Torjunta

Tatarten hävittäminen on osoittautunut hyvin hankalaksi. Pelkkä kitkeminen tai varsien katkaiseminen ei riitä, sillä tattaret lähtevät helposti uuteen kasvuun. Niitä ei myöskään yleensä pysty hävittämään kaivamalla, sillä tattaret lähtevät uuteen kasvuun pienestäkin maahan jääneestä juurakon kappaleesta. Pienialaisten kasvustojen hävittäminen voi onnistua leikkaamalla kasvusto ensi kokonaan alas ja peittämällä se sitten mustalla muovilla 3-4 vuoden ajaksi. Onnistuneesti tatarkasvusto on saatu torjuttua seuraavalla menetelmällä: varret katkaistaan läheltä tyveä ja onttoihin varsiin ruiskutetaan torjunta-ainetta. Tämä toistetaan muutaman kerran vuodessa niin kauan että kasvusto häviää. Katkaistut varret voidaan jättää maatumaan kasuston päälle.

Vaihtoehto suurialaisten kasvustojen kontrolloimiseksi on alueen laiduntaminen lammasilla. Lainoin on tärkeää poistaa ensin edellisen vuoden kuivat japanintattaren varret, sillä ne ovat veitsenteräviä laiduntaville eläimille.

Hankalissa kohteissa voi joutua turvautumaan torjunta-aineisiin. Niitä ei tule lainkaan käyttää pohjavesialueilla, kaivojen tai pintavesien lähellä, eikä lasten leikkipaikkojen tuntumassa. Uudet syntyvät versot voi poistaa käsin kitkemällä. Ne hävitetään polttamalla tai kompostoimalla.

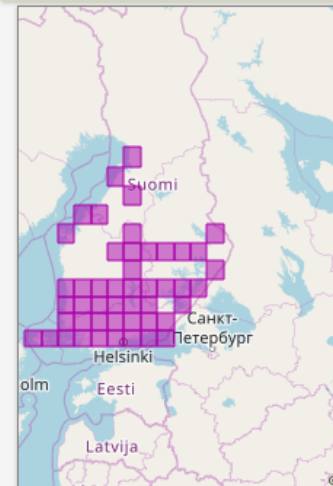
Mitä minä voin tehdä

Isoja tattaria voi kasvattaa omalla pihallaan, kunhan estää niiden karkaamisen luontoon. Kasvustojen leviämistä voi rajoittaa rajaamalla ne riittävän syvältä maasta iivimäkelle tai muulle esteelle, joka estää juurakon leviämisen. Tattaret juurakoita

Kuva: Jouko Rikkinen, CC-BY-NC-4.0

Havainnot

[Näytä tarkemmat havainnot](#) ?

[Ilmoita havainto](#)

Taksonomia

- o Eliökunta (Biota)
- o Aitotumaiset (Eucarya)
- o Kasvit (Plantae)
- o Viridiplantae
- o Versokasvit (Streptophyta)
- o Embryophyta
- o Putkilokasvit (Tracheophyta)
- o Spermatophytina
- o Koppisiemeniset (Magnoliopsida)
- o Caryophyllales
- o Tatarikasvit (Polygonaceae)
- o Jättitattaret (Reynoutria)

Laji.fi

Suomen lajitietokeskuksen palvelu, joka mm. kerää lajihavaintotietoja ja jakaa niitä avoimeen käyttöön

Vihko palvelu – luontoharrastajien havaintopäiväkirja sekä seuranta- ja kartoitushankkeiden järjestäminen ja niihin osallistuminen

Vihkossa voit:

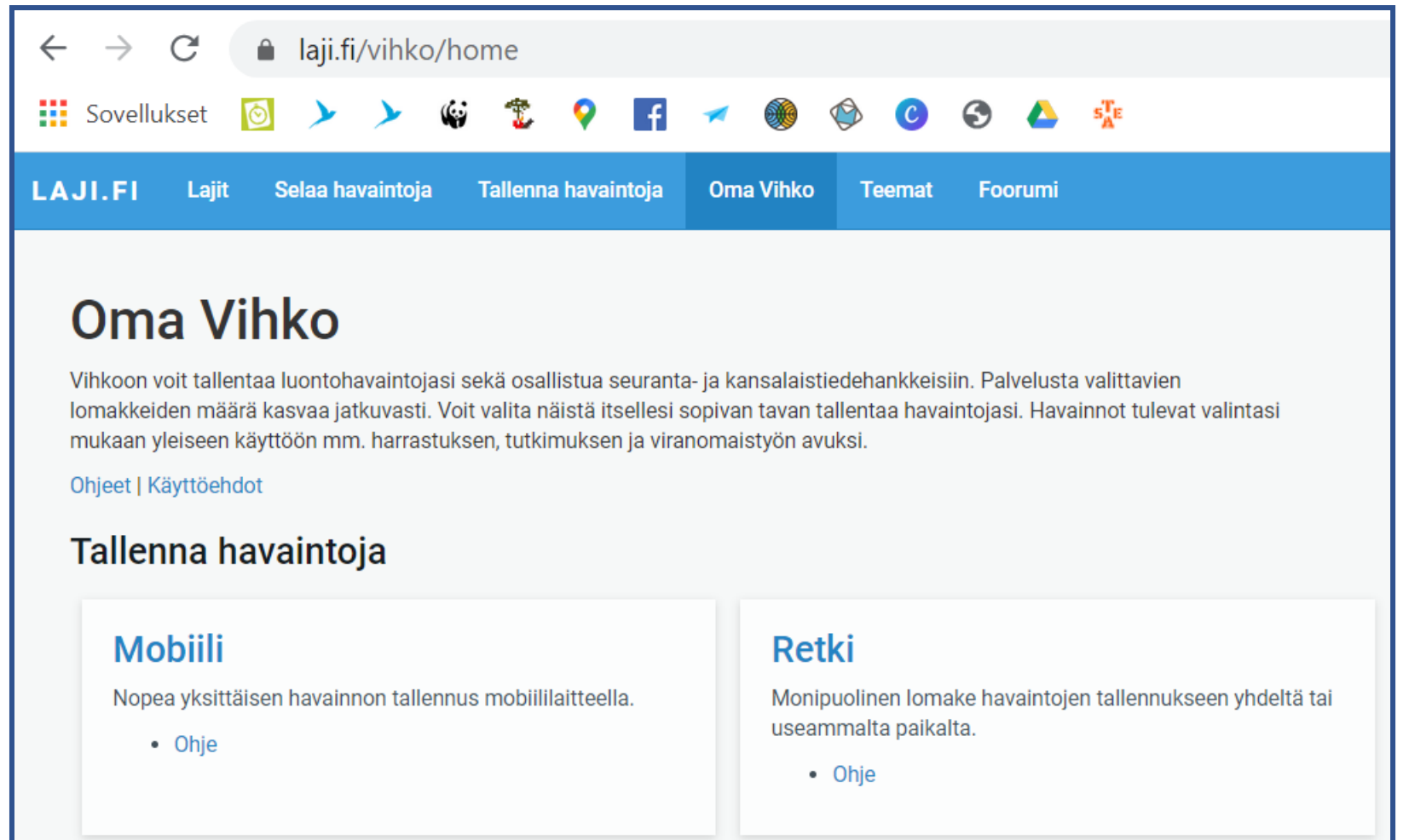
- Kirjata omia lajihavaintojasi
- Tarkastella muiden kirjaamia havaintoja
- Kirjata torjuntatoimia

Laji.fi ja Oma Vihko

1. Rekisteröidy laji.fi-sivustolle
2. Mene Oma Vihko –sivulle
3. Tallenna havainnot Mobiili- tai Retki-versiossa

Mobiili – yksittäisten havaintojen merkitseminen, helppo tehdä puhelimella

Retki – yhden tai useamman päivän kestäneen maastoretken kaikki havaintotiedot. Helppo kirjata useamman paikan havainnot kerralla

The screenshot shows the homepage of the 'Oma Vihko' section on the laji.fi website. The browser address bar displays 'laji.fi/vihko/home'. The navigation menu includes 'LAJI.FI', 'Lajit', 'Selaa havainnot', 'Tallenna havainnot', 'Oma Vihko' (which is highlighted), 'Teemat', and 'Foorumi'. The main heading is 'Oma Vihko', followed by a paragraph explaining that users can record nature observations and participate in citizen science projects. Below this, there are links for 'Ohjeet' and 'Käyttöehdot'. The 'Tallenna havainnot' section features two options: 'Mobiili' (Mobile) and 'Retki' (Hike). Each option includes a brief description and a link to 'Ohje' (Instructions).

← → ↻ laji.fi/vihko/home

Sovellukset

LAJI.FI Lajit Selaa havainnot Tallenna havainnot **Oma Vihko** Teemat Foorumi

Oma Vihko

Vihkoon voit tallentaa luontohavaintojasi sekä osallistua seuranta- ja kansalaistiedehankkeisiin. Palvelusta valittavien lomakkeiden määrä kasvaa jatkuvasti. Voit valita näistä itsellesi sopivan tavan tallentaa havaintojasi. Havainnot tulevat valintasi mukaan yleiseen käyttöön mm. harrastuksen, tutkimuksen ja viranomaistyön avuksi.

[Ohjeet](#) | [Käyttöehdot](#)

Tallenna havainnot

Mobiili

Nopea yksittäisen havainnon tallennus mobiililaitteella.

- [Ohje](#)

Retki

Monipuolinen lomake havaintojen tallennukseen yhdeltä tai useammalta paikalta.

- [Ohje](#)

Torjuntatoimilomake / Suomen Lajitietokeskuksen Vihko-palvelu

Tällä torjuntatoimilomaketyökalulla voit:

1. Perustaa uusia torjuntatoimipaikkoja, joihin voi kohdistaa torjuntatoimia kertaluonteisesti tai siten, että paikkaan muodostuu seuranta, johon kohdistetaan uusia torjuntatoimia eri aikoina.
2. Valita perustettuja torjuntakohteita kuntarajauksella, tutustua niihin tehtyihin toimenpiteisiin ja jos olet lomakkeen omistaja, voit lisätä kyseiseen kohteeseen uusia torjuntatoimia.

Liikkeelle pääset valitsemalla kohdekunnan.

Lomakkeen omistajana (torjuntatoimipaikan perustaja) voit tarvittaessa, esimerkiksi havaittujen virheiden korjaamiseksi, muokata sekä paikkaan liittyviä tietoja ("Muokkaa paikan tietoja" -painike) että kunkin torjuntatoimen lomakkeelle tallennettuja tietoja (sininen "Siirry muokkaussivulle" -painike). Muilla käyttäjillä on vain selausoikeus muiden hallinnoimiin tietoihin.

Torjuntatoimien ilmoittaminen

- Voit kirjata ylös omat kohteesi ja torjuntatoimesi
- Voit tarkastella muiden torjuntatoimia paikkakuntakohtaisesti, lajikohtaisesti, kartalta...

Vehkalampi

Kunta:
Jyväskylä

Lisätiedot:
Alueella Jyväskylän kaupungin lampaita syömässä jättipalsamia, lisäksi kitkentää ja koneellista kasvin poistoa.

Kohdetaksoni:
jättipalsami

Edellinen torjuntatoimi:
2019-06-11T17:00

[Kirjaa uusi torjuntatoimi](#)

Talkoovetäjän/itsenäisen talkoilijan tehtävälista

1. Maanomistajuuden selvittäminen

- Lupa vieraslajin kitkemiseen
- Kitkentäjätteen käsittelystä sopiminen

2. Torjuntamenetelmän valitseminen

3. Jätteenkäsittely

- Menetelmät ja mahdollinen poiskuljettaminen

1. maanomistajuuden selvittäminen

Ikävä kyllä vieraslajien kitkentä ei kuulu jokamiehen oikeuksiin, vaan siihen on oltava maanomistajan lupa. Luvan saamiseksi pitää selvittää kuka omistaa suunnitellun talkooalueen.

Maanomistajuus on helppoa selvittää.

Ensiksi sinun pitää selvittää **kiinteistötunnus** esim. kansalaisen karttapaikan tai paikkatietoikkunan avulla.

Paikkatietoikkuna

→ karttatasot → kiinteistöt → kiinteistöjaotus ja kiinteistötunnukset

The screenshot displays the 'Paikkatietoikkuna' application interface. On the left, a vertical menu contains several options, with 'KARTTATASOT' highlighted and circled in green. The main window shows the 'Karttatasot' (Map Layers) panel, where the 'Kiinteistöt' (Real Estate) category is expanded and circled in green. Within this category, the 'Kiinteistöjaotus' (Real Estate Division) and 'Kiinteistötunnukset' (Real Estate Identifiers) options are checked and circled in green. The background map shows a detailed view of Halkonieni, with various real estate boundaries and identifiers visible. The bottom of the screen features a navigation bar with options like 'Käyttöehdot', 'Tietolähteet', 'Maastokartta', 'Ortokuvat', 'Taustakartta', and 'Selkokartta'.

Maastokartat ja ilmakuvat (ortokuvat) löydät tarvittaessa alhaalta

PAIKKATIEETOIKKUNA

HAKU

KARTTATASOT 3

KARTTASELITTEET

KARTTAJULKAISU

TEEMAKARTAT

ANALYYSI

KÄYTTÖOHJE

OMAT TIEDOT

KOORDINAATTI-
MUUNNOS

[Kirjautu - Rekisteröidy](#)

[På svenska - In](#)

[English](#)

[Palautte](#)

213-407-25-9

213-407-2-257

213-407-25-6

213-407-2-272

213-407-27-0

213-407-2-284

213-407-2-98

213-407-2-283

213-407-2-97

213-407-2-285

213-407-2-135

213-407-2-99

213-407-2-136

213-407-2-260

213-407-2-23

213-407-2-256

213-407-2-259

213-407-2-134

213-407-2-258

213-407-2-22-13

213-407-22-9

213-40

213-407

213-4

213-407-2-137

50m

Ortolähteet

Maastokartta

Ortokuvat

Taustakartta

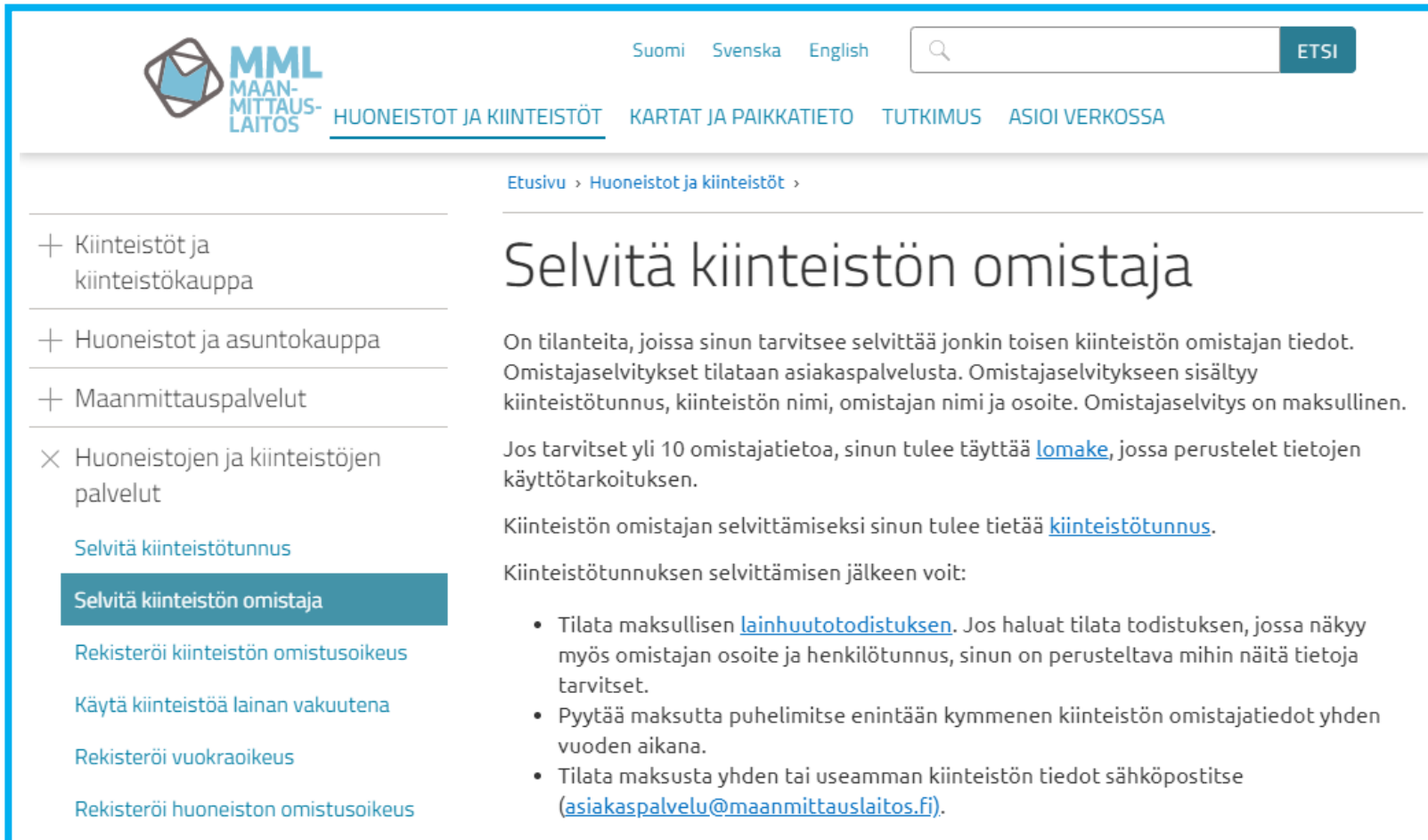
Selkokartta

Zoomaa tarpeeksi, jotta kiinteistötunnukset näkyvät

Maanomistajan saat selville kiinteistötunnuksen avulla

1. Maanmittauslaitokselta - voit maksutta pyytää puhelimitse enintään kymmenen kiinteistön omistajatiedot yhden vuoden aikana

The screenshot shows the MML (Maanmittauslaitos) website interface. The header includes the MML logo, language options (Suomi, Svenska, English), a search bar with 'ETSI' button, and navigation links: HUONEISTOT JA KIINTEISTÖT, KARTAT JA PAIKKATIETO, TUTKIMUS, ASIOI VERKOSSA. The main content area is titled 'Selvitä kiinteistön omistaja' and contains the following text:

On tilanteita, joissa sinun tarvitsee selvittää jonkin toisen kiinteistön omistajan tiedot. Omistajaselvitykset tilataan asiakaspalvelusta. Omistajaselvitykseen sisältyy kiinteistötunnus, kiinteistön nimi, omistajan nimi ja osoite. Omistajaselvitys on maksullinen.

Jos tarvitset yli 10 omistajatietoa, sinun tulee täyttää [lomake](#), jossa perustelet tietojen käyttötarkoituksen.

Kiinteistön omistajan selvittämiseksi sinun tulee tietää [kiinteistötunnus](#).

Kiinteistötunnuksen selvittämisen jälkeen voit:

- Tilata maksullisen [lainhuutotodistuksen](#). Jos haluat tilata todistuksen, jossa näkyy myös omistajan osoite ja henkilötunnus, sinun on perusteltava mihin näitä tietoja tarvitset.
- Pyytää maksutta puhelimitse enintään kymmenen kiinteistön omistajatiedot yhden vuoden aikana.
- Tilata maksusta yhden tai useamman kiinteistön tiedot sähköpostitse (asiakaspalvelu@maanmittauslaitos.fi).

The left sidebar contains a menu with the following items:

- + Kiinteistöt ja kiinteistökauppa
- + Huoneistot ja asuntokauppa
- + Maanmittauspalvelut
- × Huoneistojen ja kiinteistöjen palvelut
- Selvitä kiinteistötunnus
- Selvitä kiinteistön omistaja**
- Rekisteröi kiinteistön omistusoikeus
- Käytä kiinteistöä lainan vakuutena
- Rekisteröi vuokraoikeus
- Rekisteröi huoneiston omistusoikeus

2. Sijaintikunnan teknisestä toimesta – samalla voit saada hyödyllistä tietoa talkoiden järjestämisestä.

+ Suunnitellun talkookohteen rajanaapureilta voi kysellä omistajuutta ja yhteystietoja. Paikalliset asukkaat ovat yleensä tietoisia kuka omistaa mitäkin. Samalla pääsee juttelemaan rajanaapurien kanssa itse vieraslajiongelmasta, joka voi koskea myös heidän tonttejaan

Maanomistajuuden selvittämisen to do –lista

1. Selvitä kiinteistötunnus
2. Tunnuksen avulla saat omistajuustiedot maanmittauslaitokselta tai sijaintikunnan teknisestä toimesta

HUOM! Kohteen sijaitessa

- Kunnan mailla → ollaan yhteydessä joko ympäristö- tai tekniseen toimeen (kunnasta riippuen)
- Valtion mailla → Metsähallitus
- Luonnonsuojelu- tai Natura-alueella tai muulla luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeällä alueella → paikallinen ELY-keskus - ympäristöasioiden asiakaspalvelu

→ ELY-keskukselle suunnitelma kohteen sijainnista, aiotuista toimenpiteistä sekä toteutuksen ajankohdasta hyvissä ajoin (käytännössä ainakin kuukausi ennen toimenpiteitä, jotta se ehditään käsitellä). Hoitotoimiin tarvitaan maanomistajan ja ELY-keskuksen suostumus. Hoitotoimia suunnitellessa huomioitava, että alueilla voi olla liikkumisrajoituksia esim. lintujen pesintäaikaan.

Jos haluat järjestää vieraslajitalkoot tien varrella, kysy lupa Liikenteen asiakaspalvelusta.

”Jos niitto- tai kitkentätyö ei tapahdu ajoradalta käsin, niin erillistä työlupaa ei vaadita, mutta asiasta on sovittava tietä hoitavan urakoitsijan kanssa.

Työskentelyssä täytyy olla mukana ainakin yksi tieturvakortillinen henkilö, jonka vastuulla on antaa muille riittävä ohjeistus tiealueella toimimisesta. Väyläviraston ohjeessa "Teiden reuna-alueiden siivous" on hyviä turvallisuusohjeita, joita voi soveltaa myös tässä tapauksessa.”

Huom! Et voi talkoilla rautateiden, moottori- tai moottoriliikenneteiden varsilla.

2. torjuntamenetelmät

Torjuntamenetelmän valitsemisen to do –lista:

1. Mieti talkoidesi kohdelajia, kitkennän ajankohtaa ja kohdealuetta
2. Mieti saatavilla olevia työvälineitä

3. jätteen käsittely ja hävittäminen

Erilaisia kasvijätteen käsittelymenetelmiä on useita.

Valittava menetelmä riippuu siitä, onko kasvijätteen seassa lisääntymis- tai leviämiskykyisiä kasvinosia (siemenet, juuret ja juurakon palat, kasvista riippuen myös varrenpalat), jotka voivat kasvattaa uusia kukkivia versoja.

Kasvijätettä ei missään nimessä saa dumpata luontoon, sillä moni vieraslaji on levinnyt luontoon juuri puutarhajätteen dumpauksen seurauksena.

Ole jätteenkäsittelyssä muutenkin varovainen, ettet vahingossa levitä vieraslajeja laajemmalti.

- Torjunta kannattaa tehdä ennen siementen kypsymistä – tällöin kitketyt kasvit voidaan kerätä kasoiksi. Kasat voidaan jättää maatumaan talkoopaikalle, jos maanomistaja antaa siihen luvan.
- Jos siemeniä jo on, kitketyt kasvit/leviämiskykyiset kasvinosat laitetaan säkkeihin ja sijoitetaan sellaiseen paikkaan, josta ne on helppo löytää ja noutaa. Pieniä määriä kasvijätettä voi viedä sekajätteeseen (jos sekajäte poltetaan – varmista jäteyhtiöltä), suuremmat määrät jätteenkeräyspisteelle poltettavaan jätteeseen

Talkookohde kunnan mailla: voit sopia kasvijätteen käsittelystä/kuljetuksesta etukäteen esim. viheralueyksikön kanssa. Ilmoita tarkka osoite ja määrä kunnan/kaupungin tekniseen toimeen/asiakaspalveluun (kuntakohtaisia eroja).

Talkookohde yksityisellä tontilla: pyri käsittelemään kasvijäte tontilla. Sovi menettelyistä maanomistajan kanssa.

Kompostointi

Hajoaminen ja kasvukyvyn tuhoutuminen riippuvat lämpötilan ja ajan lisäksi myös kosteudesta ja happamuudesta ja muista tekijöistä, joita voi olla vaikea todentaa kotikompostoinnissa. **Kotioloissa tehtävä kompostointi ei välttämättä tuhoa haitallisten vieraskasvien lisääntymiskykyisiä osia, kuten siemeniä.**

Tehokkuutta voi lisätä laittamalla kasvijäte tiiviisti suljettuun jätesäkkiin ja antamalla mädäntyä kuukauden tai koko kesän ennen kompostoriin siirtämistä.

Kotikompostien haaste on ero pinta- ja sisälämpötilojen välillä ja se, että osa materiaalista voi jäädä kompostin reunoilla hajoamatta. Kompostointiin sopii lisääntymiskyvyttömät kasvinosat.

Siemenet, juurakot ja kukinnot pitäisi pääsääntöisesti hävittää muulla tavalla

Käytä suljettavaa kompostoria, sillä avokompostista vieraslajit karkaavat helpommin

Kuivattaminen

Kasvijätteestä ei ole haittaa, **mikäli siemeniä ei ole, ja varret, juuret ja kukinnot ovat kuivuneet ja solukko on kuollut.** Kuivalla ja aurinkoisella säällä kasvisolukko kuolee noin viikossa, mikäli jäte on suorassa valokontaktissa (ei kasoissa). Sadesäällä/varjoisassa paikassa kestää hieman kauemmin.

Kitketty kasvijäte voidaan jättää esimerkiksi muovipressun päälle tai avokalliolle kuivumaan – kiviä ym. voi jättää painoksi estämään kasvijätteen leviämisen.

Täysin kuivunut kasvijäte voidaan jättää paikalle maantumaan. Esimerkiksi jättipalsami on niin vesipitoinen kasvi, että pienet kasat häviävät nopeasti.

Muita huomioita

Vältä turhaa maanmuokkausta. Lajit, jotka leviävät pienistäkin varren- tai juurenkappaleista (esim. japanintatar), voivat saada uutta elintilaa ja vahvemman jalansijan maanmuokkauksen ansiosta.

Mikäli kasvijätettä toimitetaan jätteenkäsittelyasemalle tai muualle loppuhävitykseen: ole huolellinen ja varmista, ettei kuormasta varise siemeniä, tai muita lisääntymiskykyisiä kasvinosia matkan varrelle (pakkaaminen suljettuihin säkkeihin tai kuorman huolellinen peittäminen).

Kunnissa, joissa kerätään sekajäte poltettavaksi (tämä on varmistettava kuntakohtaisesti ympäristöviranomaiselta tai jäteyhtiöltä miten sekajäte käsitellään) voi *vähäisiä määriä vieraslajijätettä* laittaa myös sekajäteastiaan hävitettäväksi.

Jotkin jätehuoltopalvelut vastaanottavat vieraslajijätettä maksutta → selvitä asia jätehuoltopalvelun nettisivuilta

Jätteen käsittelyyn liittyvät luvat

Joskus isommissa talkoissa voi tulla paljon kasvijätettä, joka on koottuna isoihin kekoihin, ja talkoojätteen **polttaminen** voi tulla kysymykseen. Tämä melko marginaalista ja taajama-alueilla vaikea järjestää, mutta hyvä tietää.

Avotulen tekoon tarvitaan maanomistajan lupa. Kasvijätteen polttamiseen tarvitset luvan.

Pelastustoimen sivuilta on helppo tarkastaa, mitä tulee ottaa huomioon.

<http://www.pelastustoimi.fi/turvatietao/ehkaise-palon-syttyminen/noudata-saannoksia/avotulen-teon-rajoitukset>

Polttamiseen lupa maanomistajalta ja kunnan ympäristöviranomaiselta

Useissa kunnissa risujen, hakkuutähteiden ja lehtien poltto on kokonaan kielletty **taajama-alueilla**

Haja-asutusalueella risujen ja lehtien polttamisessa on oltava huolellinen ja varovainen

- ei rakennusten tai sähköjohtojen lähellä
- varaa alkusammutusvälineitä tulen leviämisen estämiseksi, älä jätä nuotiota vartioimatta
- nuotion saa sytyttää vain, jos siitä ei aiheudu haittaa naapureille
- kasvijätteen hävittäminen muulla tavoin suositeltavampaa

HUOM! Jätteiden polttaminen on kokonaan kielletty

Jätteenkäsittelyn to do –lista

1. Mieti kasvijätteen sisältöä: lisääntymis-/leviämiskykyisiä kasvinosia, onko kasvissa jo siemeniä?
2. Lue lajikohtaiset ohjeet
3. Kohde
 - 1) kunnan mailla → yhteys kuntaan
 - 2) yksityismailla → sovi menetelmä maanomistajan kanssa
4. Ole varovainen, ettet levitä vieraslajia!

4. vinkkejä

Talkoiden mainostus

Paikallislehdessä

- Toimittajan voi kutsua tekemään jutun talkoista
 - Etukäteispuffi kesän kaikista talkoista
- Talkoille enemmän paikallista näkyvyyttä → uusia osallistujia

Verkossa

- FB: Vieraslajien torjuntajoukot, myös esim. asuinalueen omat ryhmät
- Omat somekanavat
- #terveaskelluontoon #luontoaskel #ennenjälkeentalkoot #munvieraslajitalkoot

- Talkoiden mainostamisessa on olennaista nostaa esille, **miksi on tärkeää kitkeä vieraslajeja**. Tämä on kiteytettävä tapahtumailmoittelussa ja viestinnässä selkeästi.
- On hyvä korostaa, että talkoilu on matalan kynnyksen toimintaa ja kaikki ovat tervetulleita
- Päivämäärän sopiminen hyvissä ajoin tärkeää, sitouttaa talkoolaiset. Säännöllisyys myös, esim. tuloksia 3x kesässä tehtävällä torjunnalla.
- Kohderyhmä – ovatko talkoolaiset asukasyhdistyksestä, urheiluseurasta, koululuokka, vai ovatko talkoot avoimet talkoot, määrittää paljon myös ilmoittelua (kaupan ilmoitustaulu, kirjasto, lehti, paikallismarkkinointi, kunnan nettisivut ym.)

Yhteistyö

Talkoiden järjestäminen eri organisaatioiden, yhdistysten ja tahojen välillä on hyvä käytäntö → enemmän näkyvyyttä ja helpotusta talkoojärjestelyihin

Kuva: Lauri Rotko

Talkooväät

- Eväät lisäävät talkoilijoiden motivaatiota
- Pullakahvit, eväsleivät tai talkoot nyyttäriperiaatteella
- Harkitse ilmoittautumista → tiedät, paljonko tarjoiluja tarvitaan
- Yhteistyö esim. maanomistajan, yhdistyksen, kaupan kanssa – voivat osallistua talkootarjoilujen järjestämiseen
- Talkoilijoilla hyvä kuitenkin olla mukana oma juomapullo
- Muista ottaa roskapussi roskille

Vieraslajien hyötykäyttö

Kimpuksi ja koristeeksi

ennen siementen kypsymistä (esim. lupiini, piiskut)

Ravinnoksi

Kurtturuusu: Terälehdet ja kiulukat voi hyödyntää monipuolisesti ruoanlaitossa esim. hilloihin, kiisseliin, teehen

Jättipalsami: Kaikki kasvinosat syötäviä, mutta ei suositella syötäväksi suurissa määrin! Käytä palsamin kukkia ja lehtiä esim. salaatteihin ja kakkujen koristeeksi

Talkoiden jälkeen kannattaa kertoa onnistuneista talkoista, torjunnoista ja hyvästä yhteishengestä

Samalla voi jakaa kuvia talkoista havainnollistamaan toimintaa

Kuvat: Viivi Valkonen

Varaudu myös odottamattomiin tilanteisiin esim.

- Olemalla ajoissa
- Varmista että puhelimesi on virtaa ja se on äänellisellä
- Lataa puhelimeesi 112-sovellus
- Ensiapupakkaus voi olla tarpeellinen

Myös näin voi käydä:

- Joku ei löydä perille tai eksyy
- Ohikulkijan innostuu talkoilemaan kanssasi
- Jäät suustasi kiinni talkoolaisten kanssa ja myöhästyit paluujunastasi
- Talkooeväät kaatuvat päällesi

To do –lista

Kitkitpä itsekseksi tai järjestitpä talkoot

1. Maanomistajuuden selvittäminen, lupa
2. Torjuntamenetelmän valitseminen
3. Jätteenkäsittelymenetelmät

5. apua yksintalkoilijalle

Avuksi yksintalkoilijalle:

- Kaupungeilta ja kunnilta voi kysyä suoraan kohteita, joihin voi mennä talkoilemaan, samalla voi saada vinkkejä torjuntamenetelmän valintaan sekä jätteenkäsittelyyn
- Terve askel luontoon kerää tällaisista kohteista listaa hankkeen sivuille

Luontoaskel.fi –sivuilla myös talkoovetäjäkoulutuksen materiaalia, vuoden 2019 koulutuksen striimi, neuvoja ja vinkkejä.

Talkoilu on loppujen lopuksi hyvin yksinkertaista, ei mitään ydinfysiikkaa.

Yksin toimiminen ja varsinkin aloittaminen voi olla vaikeaa, mutta jos tulee tenkkapoo, tarvitset apua, vastauksia kysymyksiin tai vertaistukea vieraslajien aiheuttamaan ahdistukseen → yhteys Viiviin, autan mielelläni 😊

Etäyhteydet tulee tässä nyt meille kaikille hyvin tutuiksi, käytetään näitä hyväksi myös talkookaudella. Facebookin Vieraslajien torjuntajoukot –ryhmästä saa myös nopeasti vastauksia ja vinkkejä.

Motivoinniksi teille:

- Ennen-jälkeen –kuvakilpailu
 - Osallistu jakamalla kuva somessa Facebookissa tai Instagramissa #ennenjälkeentalkoot –tunnisteella
- Talkookuvakilpailu
 - Osallistu jakamalla kuva somessa Facebookissa tai Instagramissa #munvieraslajitalkoot
- Terve askel luontoon –hankkeen ”vieraskirja” luontoaskel.fi-sivuilla

ALLERGIA
IHO
ASTMA

